

større eller i en tidligere Alder hos de kvindelige Elever end hos de mandlige; og jeg tror, det er en ren Saga, det er saadan en tilfældig Bemærkning, man er kommen til at gjøre, og jeg kunde være tilbøielig til at antage, at det, at man mente, at Kvindernes Uddannelse kunde og burde tilendebringes hurtigere end Mændenes, alene havde sin Grund i det Faktum, den ærede Ordfører omtalte, at Kvinderne kunne blive giste i en tidligere Alder end Mændene, den særlige Modenhed hos Kvinder tror jeg ikke paa, men vi staa lige overfor det Faktum, som den ærede Ordfører vil kunne konstatere igjennem de indsendte Fortegnelser fra Højskolerne, at det er overordentlig almindeligt, at Højskolerne netop søges af unge Mænd i 16 og 17 Aars Alderen (Berg: Nei, det er det ikke!). So, det er overordentlig almindeligt, den ærede Ordfører vil finde et meget stort Procentantal af Elever fra Folkehøjskolerne i den Alder, og jeg siger, at hvis Folkehøjskolerne ere i Stand til at have den saa meget omtalte foræblende Indflydelse paa de Unge's Landsliv, saa turde det være naturligt, at man begyndte at paavirke de Unge's Landsliv i den Tid, da man som Regel kan være sikker paa, at det begynder at udvikle sig, saaledes som Ungdomstiden udvikler Landslivet, snarere end at begynde at gribe ind i den Tid, hvor Ungdomslivet tilbøielig eller helt er afsluttet for de Flestes Vedkommende. Som den ældre Alder har sine Fordele, har den yngre Alder ogsaa sine, og jeg tør ikke bestemt afgjøre, hvilken Alder der skulde være den bedste til at paavirke de Unge i. Det kunde være rart nok, om man jævnt hen kunde række dem en hjælpende Haand til Udviklingen hele Udviklingstiden igjennem, men at paavise et bestemt Tidspunkt, hvor den begynder, er umuligt; thi den Enes Udvikling begynder paa et Tidspunkt og den Andens paa et andet. At udelukke en Folkehøjskole fra Understøttelse, fordi man ikke kunde finde 10 Aarslever, som ere over 18 Aar, i Skolen, vilde ofte være en stor Uretfærdighed. Det vil saaledes ske, naar der er 20 Aarslever paa Skolen, men deraf de 11 ere under 18 Aars Alderen; og det er der ikke det Mindste i Veien for. Deane Skole kan virke lige saa sundt og godt og heldbringende paa Ungdommens Udvikling som en Skole, der tilfældigvis har Elever i en ældre Alder; jeg mener derfor, det er fuldstændig uberettiget at sætte denne Aldersgrænse. Vil man sætte nogen, saa skal man blot sikkre sig for, at man ikke kan inddrage under Benyttelse af Højskoleunderstøttelse rene Børneskoler; men naar man sikker sig i den Retning, saa mener jeg hverken pædagogiske

eller almindelige Retfærdighedshensyn tale for, at man skal sætte 18 Aars Alderen som Minimum for den Alder, der berettiger Skolen til at faae Understøttelse i Henhold til Elevernes Antal.

Ordføreren (Tutein): Til det, som det ærede Medlem nu udtalte, har jeg kun en eneste Bemærkning at gjøre, idet jeg ikke skal indlade mig paa det egentlig pædagogiske Spørgsmaal om Aldersgrænsen, osv. Der indrømmer jeg, at det ærede Medlem kan have sin egen Mening efter den Erfaring, han har gjort. Jeg tror imidlertid, at det ærede Medlem bruger sine egne lokale Erfaringer vel meget og tager for lidet Hensyn til, hvad der foregaar omkring i Landet. Men jeg vil blot værgе mig mod Noget, som det ærede Medlem sagde i Begyndelsen af sit Foredrag, nemlig det, at naar jeg mente, at det, som det især kom an paa, var at skaffe en aandelig Udvikling, som Individerne først være modtagelige for, naar de havde naaet en vis Modenhedsalder, tydede det paa, at jeg særlig ønskede Eleverne underviste gennem Foredrag, og hvad man i Almindelighed kan kalde vækkende Paavirkning. Paa ingen mulig Maade. Den aandelige Udvikling foregaar lige saa vel gennem Erhvervelse af positive Kundskaber som paa den Maade, som det ærede Medlem antydede. Enhver sund, aandelig Virksomhed fremmer aandelig Modenhed, men en vis Udviklingsgrad hos Individet er nødvendigt, før at det kan tilægge sig den, og det er den, som Udvalgets Flertal har ment var at finde omtrent ved den Aldersgrænse, som vi have foreslaaet, og som jeg antager, vi blive staaende ved.

Bjørnbaa: Jeg skal blot sige dertil, at min Erfaring gaar i den Retning, at Kundskabsstilegnelsen foregaar allerlettest og bedst i de yngre Aar og netop i 16—17 Aars Alderen, medens den foregaar langt, langt tungere i den ældre Alder. Hvad der derfor kræver mere Reflekser, og hvad der støtter sig til større Erfaring, og den Slags Ting, det kan selvfølgelig bedre tilegnes i den ældre Alder. Derfor er der Meget, der netop taler for, at Undervisningen paa Højskolerne bør foregaa for unge Mennesker, da de have langt, langt lettere ved at tilegne sig alle mulige positive Kundskaber end de Ældre. Det, som en Gammel skal sidde og studere og brude sin Hjerne med i mange Timer, opfattes i Reglen af den yngre langt hurtigere og sikkrere, thi hans Husommelse er langt friskere. At, hvad der saaledes frekter det Theoretiske og bevæger sig paa det Omraade, tilegner den unge sig langt bedre